

MAGYAR NEMZETI BANK

Iromány száma: **K/5307/1.**

Benyújtás dátuma: **2023-10-03 13:55**

Parlex azonosító: **2HYZJR0I0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke**

Belső iktatószám: **434494/2023**

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 2. melléklet 45. pontjában foglaltak megvalósulása érdekében mellékelten megküldöm **Dr. Tóth Bertalan (MSZP), Vajda Zoltán (MSZP)** országgyűlési képviselő *"Egyetért-e a pénzügyminiszter állításával, miszerint a megugró infláció és a 2022 őszi forintgyengülés elsődleges felelőse az MNB?"* című, K/5307. számú írásbeli választ igénylő kérdésére adott válaszomat.

Címzett: **Dr. Tóth Bertalan (MSZP), Vajda Zoltán (MSZP)**
Benyújtó: **Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke**
Belső iktatószám: **434494/2023**

Tisztelt Képviselő Asszony/Úr!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. §-ában foglaltak szerint a hozzám intézett, **Dr. Tóth Bertalan (MSZP), Vajda Zoltán (MSZP)** országgyűlési képviselő *"Egyetért-e a pénzügyminiszter állításával, miszerint a megugró infláció és a 2022 őszi forintgyengülés elsődleges felelőse az MNB?"* című, K/5307. számú írásbeli kérdésére az alábbi választ adom.

...

MATOLCSY GYÖRGY
ELNÖK

MAGYAR NEMZETI BANK

Iktatószám: 434494-4/2023.

Budapest, 2023. *október 3.*

Dr. Tóth Bertalan és Vajda Zoltán,
országgyűlési képviselők részére

Tárgy: Válasz a K/5307 irományszámú kérdésre

Tisztelt Képviselő Urak!

A 2023. szeptember 22-én kelt, K/5307 irományszámú írásbeli választ igénylő kérdéseikre az alábbiakról tájékoztatom Önöket.

- 1. Mi a véleménye a pénzügyminiszter által kifejtett kritikákkal kapcsolatban?**
- 2. Igaza van-e a pénzügyminiszternek abban, hogy a megugró infláció és a 2022 őszi forintgyengülés elsődleges felelőse az MNB?**

2021 elején az MNB a világon az elsők között ismerte fel az inflációs tendenciák megváltozását és hívta fel a figyelmet a tartósan magas infláció veszélyére, majd határozott választ adott rá: a jegybank 2021. június 23-án az Európai Unióban elsőként megindította kamatemelési ciklusát, és a leghatározottabb kamatemelési ciklust hajtotta végre Európában.

Az infláció eleinte a régiós inflációs tendenciákkal párhuzamosan emelkedett, a 2021. tavaszi 3,7 százalékról 2022 júliusára 13,7 százalékig. Ebben a szakaszban az emelkedés 80 százaléka külső költségtényezőkre, elsősorban az energiaárak drasztikus megugrására volt visszavezethető.

A hazai infláció 2022. év közepétől elvált a régiós átlagtól. Ezt számos ok együttes hatása okozta.

- a) A magyar gazdaság energiaigénye és energiafüggősége magas, ezért az energiaárak emelkedése hazánkat különösen erőteljesen érintette. A magas**

energiaárak miatt romló folyó fizetési mérleg pozíció az árfolyamot leértékelődési nyomás alá helyezte.

- b) **Az alacsony versenyképesség** inflációnövelő hatását tükrözi, hogy a hazai élelmiszeripar visszafogott termelékenysége következtében a magyar élelmiszerek érzékenyebbek a globális élelmiszer-alapanyagárak változására. Mindezt súlyosbította a **2022-es év aszályos időjárása is.**
- c) **Az infláció fékezésére bevezetett ársapkák átmenetileg tompították a külső sokkok hazai árakra gyakorolt hatását, de idővel a gazdasági szereplők (termelők és kereskedők) elkezdtek kompenzálni az intézkedések hatását.** A vállalatok az árkorlátozó intézkedésekből eredő veszteségeiket igyekeztek más termékek árainak emelésével és az árrések növelésével ellensúlyozni, így közvetett módon tovább emelték az inflációt.
- d) **A régiós országokhoz viszonyított hazai inflációs többlet nagy része az élelmiszerek árának alakulásából fakadt, amelyet 2023 elejétől kiegyenlített a piaci üzemanyagárak hatása.** 2022 második félévében a magyar infláció átlagosan 5,2 százalékponttal haladta meg a régiós átlagot, amelynek 80 százalékát az élelmiszerek magyarították. 2023 elejétől enyhén csökkent az élelmiszerek súlya a különbözetben, de az első negyedévben is több mint 40 százalékot tett ki. Összességében 2023 első negyedévében a régióval szembeni inflációs különbözet közel 70 százalékát magyarázta az élelmiszerek és az üzemanyagok áremelkedése.
- e) **Az infláció emelkedéséhez hozzájárultak a költségvetési egyenleg javítása érdekében bevezetett adóemelések is.** A 2022. júliustól érvényes adóemelések költségét (NETA, jövedéki adó, különadók) a vállalatok nagyrészt vagy teljes egészében áthárították a fogyasztókra. A 2022. júliusi adóemelések összesen 1,6 százalékponttal járultak hozzá az infláció emelkedéséhez.
- f) **A hazai infláció régiós tendenciáktól való elszakadásában és a gyorsuló árdinamikában jelentős szerepe volt a vállalati profitok emelkedésének is.** Az eredményeik gyors növekedése alapján a vállalatok az emelkedő inputköltségeik áthárítása mellett a költségeik emelkedésénél nagyobb mértékű áremelést tudtak érvényesíteni. **A Magyar Nemzeti Bank az elsőként hívta fel a figyelmet a profit-húzta infláció problémájára és a piaci verseny vizsgálatának fontosságára.**

2022 őszére a régiós átlagot meghaladó, 20,1 százalékos inflációra az MNB Európa és a régió legmagasabb, 13 százalékos alapkamatszintjével válaszolt. A régióban

2/4

először a cseh jegybank állította le a kamatemeléseket, amikor 2022 júniusában az alapkamat elérte a 7 százalékot. A lengyel irányadó kamat 2022 szeptemberében érte el maximumát, 6,75 százalékot. A román jegybankban 2023 januárjában 7 százalékgig emelkedve érte el csúcspontját az irányadó ráta.

2022 szeptemberében a számottevően javuló hazai és nemzetközi piaci környezet a kamatemelések leállítását indokolta. A megállás mögött a tavaly szeptemberben bemutatott jegybanki érvek egytől egyig beigazolódtak. Az MNB 4 erős érve építette döntését. 1) 2022 őszén várhatóan tetőzik a globális infláció és megindul a fokozatos csökkenés. 2) A belső kereslet lassulása egyre inkább érezhető, ami szűkíti majd a hazai áremelések terét. 3) A folyó fizetési mérlegben 2022 végétől határozott fordulat várható. 4) Az ún. előretékintő reálkamat pozitívvá vált. Minden állításunk utólag is igaz. 2022 őszén egyértelmű fordulat indult meg a globális inflációban, mérséklődtek a nyersanyagárak és az ellátási láncok is számottevő javulást mutattak. A belső kereslet lassulása azóta is tart. A folyó fizetési mérleg egyenlege az év végétől határozott és trendszerű javulásba váltott, miközben a reálkamatok az idei év őszére egyértelműen pozitívak lesznek.

2022. szeptemberi kamatdöntő ülést követően azonban olyan eseménysorozat következett be, amelyre senki sem számíthatott. Az Északi Áramlat gázvezeték felrobbantása és a nemzetközi pénzpiacokat megrázó sokkhatások mindenki számára váratlanok voltak. A gázárak percek leforgása alatt 20 százalék körüli mértékben pattantak fel. A Brent olaj ára a szeptember végi 84 dolláros szintről ismét 100 dollár közelébe nőtt. Az amerikai jegybank kamatpályájának csúcsára vonatkozó várakozás 5 százalékra ugrott, ami drámai romlást okozott a piaci folyamatokban: a vezető tőzsdeindexek kétéves mélypontra estek és jelentős feltörekvő piaci tőke kivonás indult. A dollár rendkívüli mértékben erősödött, így az euro/dollár árfolyam 20 év után először tartósan paritás alatt alakult, és a japán jen árfolyama is 32 éves mélypontra süllyedt.

A drámai események hatására a hazai pénzpiac a következő két hétben példátlan nyomás alá került, ami veszélyt jelentett a pénzügyi piaci stabilitásra. A forint euróval szembeni árfolyama destabilizálódott, sorozatos mélypontokat döntve az euróval szemben október közepére történelmi mélypontra, a 430-as szint fölé gyengült. A forint ellen spekulatív támadás indult és az állampapírhozamok is számottevően emelkedtek.

A jegybank e kritikus piaci kockázatokat hatékonyan védte ki az október 14-én indított célzott lépéssorozatával, melynek eredményei egyértelműek. A 18 százalékos kamatú betéti eszköz bevezetése, valamint a devizacsere ügylet napi rendszerességgel történő alkalmazása sikeresen stabilizálta a pénz- és állampapírpiacot. A devizapiaci egyensúly szempontjából ezeken kívül kulcsfontosságú lépés volt a nettó energiainportnál felmerülő jelentősebb devizalikviditási igény jegybanki biztosítása.

Összefoglalóan tehát, az infláció nagymértékű emelkedését és az árfolyam 2022. őszi gyengülését nem az MNB intézkedései okozták. Éppen ellenkezőleg, az MNB határozott és hatékonyan döntései stabilizálták a pénzpiacokat és erőteljes dezinflációt indítottak be, amit a tényadatok is alátámasztanak. A 2023. januári csúcshoz (25,7 százalék) képest augusztusra 16,4 százalékra mérséklődött az infláció. A csökkenés közel háromnegyed része két tényezőből adódik: az iparcikkek és a feldolgozott élelmiszerek áralakulása. Ezek a tételek a legérzékenyebbek a pénzpiaci stabilitásra, amit a monetáris politika hatékony intézkedéseivel biztosított.

A Magyar Nemzeti Bank a törvényben deklarált elsődleges céljának megfelelően mindenkor az árstabilitás elérésére és fenntartására törekszik.

Kérem fenti válaszom szíves tudomásulvételét!

Tisztelettel:

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke